

УДК 331.36

ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Студ. М.П. Вальоса, гр. БПД-13

Наук. керівник доц. Л.П. Богославець

Київський національний університет технологій та дизайну

Формування професійної культури майбутнього фахівця відбувається протягом усього періоду його навчання й охоплює різнобічну діяльність.

Сучасний педагог у нових умовах організації навчально-виховного процесу покликаний експериментувати, здійснювати творчий пошук ефективних, нестандартних підходів до вирішення педагогічних проблем, уміти запроваджувати новітні технології навчання, оригінальні педагогічні ідеї, інноваційні методи, прийоми і форми організації пізнавальної діяльності учнів, якісне оволодіння навчальною діяльністю, в ході якої вчитель розвиває себе як висококласний спеціаліст.

Професійна культура вчителя завжди перебувала в центрі уваги наукових досліджень як неоднозначний особистісний і соціальний феномен. Суспільство ставить нові вимоги до професійної культури вчителя, адже хоче бачити в ньому не лише носія окремих педагогічних функцій, але й гармонійно розвинену, соціально активну особистість з конкретно визначеним духовно-творчим потенціалом. У довідковій літературі під культурою розуміють рівень освіченості, вихованості людини, а також рівень оволодіння якоюсь галуззю знань або діяльності. Професійна культура особистості передбачає засвоєння професійних знань, професійну компетентність, сформованість професійно значущих якостей, які необхідні для участі в професійній діяльності.

Можна виділити такі основні елементи професійної культури вчителя:

- духовна культура (світоглядна, чуттєво-емоційна, моральна);
- система професійно значущих знань, умінь та навичок;
- здатність до творчої праці;
- професійно значущі види особистісної культури (комунікативна, мовленнєва, розумової праці, дослідницька, екологічна, фізична);
- активна життєва позиція, потреба у самовдосконаленні.

Загальновідомо, що професійна культура – невід’ємна складова майбутньої професії. У професійній культурі вчителя особливе місце займає педагогічний такт як стиль його поведінки у взаєминах із колегами, учнями та їх батьками, в якому одночасно поєднуються вимогливість і чуйність, справедливість і гуманність, витримка, оптимізм та інші якості його особистості. Педагогічний такт не дається вчителю від природи, а поступово виробляється в процесі його свідомої і наполегливої роботи над собою та практичної взаємодії з учнями. Щоб стати тактовним, учитель сам повинен навчитися керувати своїми почуттями і створювати у себе такий психічний стан, за якого можна було б критично ставитися до себе і разом з цим залишатися чуйним до учня. Адже грубе ставлення створює в учня негативну установку щодо вчителя і предмета, якого він навчає і до навчання взагалі. Великий педагог Василь Сухомлинський стверджував те, що у крикові діти відчувають розгубленість і безсилля того, хто кричить. Вони сприймають крик як одне із двох: або напад на них, або захист від них. І те, й інше викликає реакцію активного протесту. Необхідно, щоб особа педагога приваблювала вихованців, надихала їх своїм інтелектуальним багатством, працьовитістю, вихованістю. Справжній вихователь той, хто йде до своїх учнів зі своїми яскравими і чистими думками, ідеями, переконаннями, коли слово в його устах є привабливою і натхненною силою, вважав великий педагог. Тому у майбутнього вчителя ще у студентські роки треба сформувані вміння бути тактовним, стриманим, інтелігентним, уміти аналізувати свою поведінку, помічати недоліки у своїй професійній діяльності, наполегливо працювати над самовдосконаленням.

Таким чином, професійна культура вчителя є одним із головних компонентів загальної педагогічної культури майбутнього фахівця, найважливішим показником його професійної

майстерності і відповідності світовим стандартам у сфері вищої освіти. Для того щоб майбутній учитель нетрадиційно, по-новому в реальному середовищі початкової освіти міг професійно виконувати свою педагогічну діяльність, умів викликати в учнів зацікавленість і бажання до навчання, він повинен володіти високим рівнем професійної культури. Тому завдання вищого навчального закладу на сучасному етапі розвитку національної освіти – формувати творчу особистість, оскільки сьогодні важливим є особистісне спрямування навчально-виховного процесу, орієнтування його на розвиток професійної майстерності та ключових компетентностей, забезпечення умов для поглиблення мотивації навчальної діяльності особистості, розвитку її зацікавленості та відповідальності за результати навчання.

УДК 159.99

ПОГЛЯДИ С. РУБІНШТЕЙНА НА ЖИТТЄТВОРЧІСТЬ

Студ. Г. Богаченко, гр. БДФ-14

Наук. керівник доц. А.В. Колодяжна

Київський національний університет технологій та дизайну

Умовно виділяють дві протилежні життєві позиції особистості: ставлення до життя як вже до поставленої (суспільством, традиціями) задачі та ставлення до життя як до творчої задачі, тоді життєвий шлях може стати для людини творчим актом її самореалізації. Тобто, людське життя може здійснюватися або як стихійний процес, або як усвідомлено і творчо спрямований шлях життя.

С.Рубінштейн зазначав, що перший спосіб існування – це життя в умовах і відносинах, що склалися. Тут нема стану рефлексії, роздуму над життям, його сенсом і закономірністю подій. Індивід зливається з процесом свого існування, пливе за течією, механічно підпорядковує свою діяльність зовнішнім вимогам та обставинам. Другий спосіб життєздійснення передбачає розвинуту здатність особистості до рефлексії, до роздумів над своїм життям, його побудовою на основі власного світогляду, творчого його конструювання і здійснення. Життєтворчість – особлива й вища форма прояву творчої природи людини. Це духовно-практична діяльність особистості, спрямована на творче проектування та здійснення її життєвого проекту. Дослідник розглядає творчу діяльність як трудову діяльність особистості. Причому, трудова діяльність завжди враховує умови, які змінюються, вимагає від людини виявляти певну ініціативу та, стикаючись з тими чи іншими обставинами, вирішувати нові завдання. Саме тому будь-яка трудова діяльність включає в себе інтелектуальні, мисленнєві процеси різних рівнів складності.

Певною мірою в кожній трудовій діяльності є момент творчості. Але суто творчою, на думку психолога, є діяльність, що створює щось нове, яке при цьому має значення не лише для розвитку самого творця, але й для науки, тощо. С.Рубінштейн, не погоджуючись з різноманітними теоріями творчості (Ф.Шеллінг, Н.Гартман, А.Бергсон, Е.Леруа), в яких творча діяльність зображалась як інтуїція, дар, який надається вибраним, незалежно від зусиль їх волі, наполягає на думці, що творча діяльність – завжди діяльність трудова. Вона спрямована на створення певного об'єктивного продукту, а тому особистість повинна підкорювати власні пориви та сили зовнішній меті, продукту праці. Творча діяльність створює дещо об'єктивно важливе і, разом з тим, нове, тобто таке, що має відбиток самої особистості. Багатогранну сутність людини, її душевні сили, замисли, почуття відображають найбільш досконалі форми творчої праці. Тому С.Рубінштейн визначав будь-яку індивідуальну діяльність як самостійну і творчу діяльність суб'єкта, говорив про самостійно-творчу або індивідуально-творчу особистість.